

Motion till riksdagen 2023/24:2762

av Jonas Andersson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2023/24:22 Riksrevisionens rapport om statlig bidragsgivning till civilsamhället

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en central databas över statsbidrag till civilsamhället samt över motsvarande bidrag på kommunal och regional nivå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt företrädarregister och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en noggrann utvärdering av den nationella stödfunktionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Frågan om fusk och extremism bland civilsamhällesorganisationer som mottar offentligt stöd är sannolikt mer angelägen att adressera än någonsin förr i svensk politik. Vi har på senare år kunnat ta del av hur gängkriminella aktörer utnyttjar och infiltrerar delar av civilsamhället för egen vinning. Dessutom har bidragsgivningen till det svenska civilsamhället skett nästintill villkorslöst, vilket har medfört att skattepengar hamnat hos islamister och andra aktörer som inte delar de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Att det är så illa ställt drabbar i slutändan även övriga delar av civilsamhället, alla de konstruktiva aktörer som gör viktiga samhällsinsatser såväl för enskilda människor som för samhället i stort. Den offentliga bidragsgivningen till det svenska civilsamhället är i dag tillitsbaserad, trots alla brister som har uppenbarat sig med ett sådant system. Om tilliten ska kunna återupprättas igen behöver politiken genomdriva reformer som säkerställer att skattebetalarnas pengar inte hamnar i fickorna på brottslingar, islamister och andra som absolut inte ska få ta del av dessa.

Central databas och företrädarregister

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör gå vidare med Riksrevisionens rekommendation om att inrätta en central databas som omfattar alla tillgängliga statsbidrag till civilsamhället och de organisationer som tar del av sådant stöd. En sådan databas är en förutsättning för att myndigheter tillsammans ska kunna samverka samt upptäcka fusk och felaktigheter i ett tidigt skede. Civilsamhällesorganisationer som exempelvis trossamfund verkar ofta inom en rad olika områden i det svenska samhället – således kan de även motta stöd från en mängd olika myndigheter. Samverkan i syfte att motverka fusk genom en central databas är därför en förutsättning för att myndigheter som hanterar statsbidragen till civilsamhället ska kunna upptäcka problem i ett tidigt skede. Sverigedemokraterna anser vidare att en central databas som omfattar statsbidrag till civilsamhället bör vidareutvecklas till att även omfatta motsvarande bidrag på kommunal och regional nivå. Det är viktigt för att få en än mer heltäckande bild av vilka bidrag som berörda organisationer mottar i Sverige.

Utöver en central databas för offentliga bidrag och organisationer bör även ett nationellt företrädarregister tas fram. Tidigare i år presenterade Sameh Egyptson sin avhandling *Global politisk islam? Muslimska brödrskapet & Islamiska förbundet i Sverige* där det redogörs för ett komplext nätverk med personer, organisationer samt sammanslutningar i Sverige med kopplingar till det islamistiska nätverket Muslimska brödrskapet. De berörda personerna med sådana kopplingar är sällan aktiva i enbart en organisation eller trossamfund, utan ofta har de samröre med och kopplingar till flera civilsamhällesaktörer. För att motverka islamism, andra former av extremism och att bidrag hamnar i fel händer med mera så är det viktigt att inrätta ett nationellt företrädarregister. Företrädarregistret skulle kunna återfinnas hos exempelvis Skatteverket och innehålla uppgifter om styrelsemedlemmar samt vilka personer inom styrelserna som är firmatecknare. Det är givet att ett företrädarregister inkluderar uppgifter om den statliga nivån, men även kommunal och regional nivå bör inkluderas för att ge en bättre helhetsöverblick.

Utvärdera den nationella stödfunktionen

Sverigedemokraterna och regeringen föreslår i budgetpropositionen för år 2024 att det ska inrättas en liknande nationell stödfunktion som den som Riksrevisionen föreslår i sin granskning. Stödfunktionen kommer enligt förslaget i propositionen att etableras vid Center mot våldsbejakande extremism vid Brottsförebyggande rådet och ha som uppgift att se till att offentliga bidrag inte går till våldsbejakande extremism och andra antidemokratiska miljöer. Att denna stödfunktion blir effektiv är mycket viktigt för Sverigedemokraterna, inte minst då vi lever i en tid där islamister stärker sin ställning med det svenska civilsamhället som ett verktyg.

Det finns vissa skillnader mellan den stödfunktion som vi föreslår ska inrättas och den som Riksrevisionen föreslår, men de båda har till synes snarlika mål. Det är dock avgörande att den stödfunktion som föreslås inrättas fr.o.m. 2024 blir ändamålsenlig. Därför, liksom många andra statliga insatser, behöver den utvärderas. Frågan om att bekämpa extremism i det offentligfinansierade civilsamhället är akut, och för att följa upp att stödfunktionen fungerar enligt plan vill vi se en noggrann utvärdering av den efter inrättandet. Exempelvis skulle utvärderingen av stödfunktionen kunna ske årligen de närmaste åren efter inrättandet för att följa utvecklingen i anslutning till att den

kommer på plats. Att se till att en noggrann utvärdering sker kan bidra till att säkerställa att den inrättade stödfunktionen fungerar och det skulle även skapa ett underlag för att senare kunna genomföra justeringar i stödfunktionen.

Skarpare demokrativillkor

En reform som är nödvändig för myndigheter som fördelar statsbidrag till civilsamhällesorganisationer är skarpare demokrativillkor vid bidragsgivningen. Inom ramen för Tidöavtalet framgår det att insatser ska göras för att extremister inte ska kunna tillgodogöra sig statligt stöd. Tillsammans med regeringen är vi därför angelägna om att kunna presentera demokrativillkor som är skarpare än de som den föregående socialdemokratiskt ledda regeringen lade fram på riksdagens bord.

Med tillräckligt skarpa demokrativillkor skulle vissa aktörer kunna stoppas redan vid ansökningsprocessen om de inte lever upp till de krav som ställs. Därför är det viktigt att det nya förslag gällande demokrativillkor som läggs fram på riksdagens bord är utformat på ett sådant sätt att det blir ett effektivt verktyg för myndigheter att använda sig av. Sverigedemokraterna kommer därför att verka för att de demokrativillkor som presenteras är ändamålsenliga och tillräckligt skarpa för att stoppa de odemokratiska aktörer som i dag tillgodogör sig offentliga bidrag, som t.ex. aktörer med kopplingar till det islamistiska nätverket Muslimska brödraskapet.

Jonas Andersson (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Anna-Lena Hedberg (SD)

Runar Filper (SD)

Angelika Bengtsson (SD)